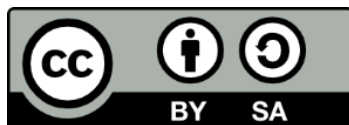

ΣΕΡΒΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ IV

Ενότητα 1: Επίθετα - Придеви

Μπορόβας Γεώργιος

Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σκοποί ενότητας

- Η χρήση των επιθέτων στη Σερβική Γλώσσα

Περιεχόμενα ενότητας

- Τι είναι τα επίθετα - Είδη των επιθέτων
- Το γένος των επιθέτων
- Οπτική των επιθέτων
- Η κλίση των επιθέτων
- Η χρήση βοηθητικών προθεμάτων και καταλήξεων στα επίθετα
- Η σύγκριση των επιθέτων (παραθετικά)
- Τα κτητικά επίθετα

Τι είναι τα Επίθετα

- Επίθετα είναι οι λέξεις οι οποίες προσδιορίζουν τα ουσιαστικά και όπως και στα ελληνικά συμφωνούν μαζί τους ως προς το γένος τον αριθμό και την πτώση.

Είδη των επιθέτων

- Τα επίθετα κατηγοριοποιούνται σύμφωνα με τον τρόπο σχηματισμού τους
 - I. Απλά - **Proste**
 - II. Συνθέτα - **Složene**
 - III. Προερχόμενα από τη χρήση βοηθητικού προθέματος - **Izvedene pomoću prefiksa**
 - IV. Προερχόμενα από τη χρήση βοηθητικού προθέματος - **Izvedene pomoću sufiksa**

- Η σύμφωνα με την έννοια τους σε:
 - I. Επίθετα της Ιδιότητας- Kvalifikativni pridevi (Lep, Srećan, Brz)
 - II. Ποσοτικά επίθετα - Kvantifikativni pridevi
 - i. Τακτικά Αριθμητικά - Redni brojevi (Prvi, Drugi)
 - ii. Συλλογικά Αριθμητικά - Zbirni brojevi (dvoje rukavice)
 - III. Αναφορικά επίθετα (τοπικά ή χρονικά) - Referencijalni pridevi (Lokalni ili temporalni) ondašnji, jucerašnji
 - IV. Επίθετα Ταξινόμησης - Klasifikativni pridevi (Lekarski)
 - V. Κτητικά επίθετα - Posesivni Pridevi (Petrov)
 - VI. Επίθετα καταγωγής - Porekla Pridevi (Beogradski, Niški)
 - VII. Συστατικά επίθετα - Gradivni pridevi (zlatan, kamen)

Το γένος των επιθέτων

- Τα επίθετα στη Σερβική Γλώσσα έχουν τρία γένη, Αρσενικό θηλυκό και ουδέτερο.

ΟΠΤΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

Τα χαρακτηριστικά όπως και τα Συστατικά επίθετα παρουσιάζουν μία ιδιότητα η οποία τα διαφοροποιεί από τις άλλες κατηγορίες επιθέτων. Το χαρακτηριστικό αυτό ονομάζεται οπτική του επιθέτου και σύμφωνα με αυτή κατηγοριοποιούνται σε **Οριστικά - Određeni** και **Αόριστα - Neodređeni**.

π.χ. Lep grad (**Neodređeni vid** Αόριστη οπτική neki κάποια)

Lepi grad (**Određeni vid** οριστική οπτική taj αυτή)

Η κλίση των επιθέτων (1/4)

Πίνακας 1 καταλήξεις Αορίστων επιθέτων

Ενικός	Αρσενικό/Muškog	Ουδέτερο/Srednjeg	Θηλυκό/Ženskog
Ονομαστική	-	-o,-e	-a
Γενική		-a	-e
Δοτική		-u	-u
Αιτιατική	-, -a	-o,-e	-u
Κλητική	-i	-o	-a
Οργανική		-im	-om
Τοπική		-u	-u

Η κλίση των επιθέτων (2/4)

Πίνακας 1 καταλήξεις Αορίστων επιθέτων-

Πληθυντικός	Αρσενικό/Muškog	Ουδέτερο/Srednjeg	Θηλυκό/Ženskog
Ονομαστική	-i	-a	-e
Γενική		-ih	
Δοτική		-im	
Αιτιατική	-e	-a	-e
Κλητική	-i	-a	-e
Οργανική		-im	
Τοπική		-im	

Η κλίση των επιθέτων (3/4)

Πίνακας 2 καταλήξεις Οριστικών επιθέτων

Ενικός	Αρσενικό/Muškog	Ουδέτερο/Srednjeg	Θηλυκό/Ženskog
Ονομαστική	<i>-i</i>	<i>-o,-e</i>	<i>-a</i>
Γενική	<i>-eg(a),-og(a)</i>		<i>-e</i>
Δοτική	<i>-om,-em</i>		<i>-oj</i>
Αιτιατική	<i>-i,-eg,og</i>	<i>-o,-e</i>	<i>-u</i>
Κλητική	<i>-i</i>	<i>-o,-e</i>	<i>-a</i>
Οργανική	<i>-im</i>		<i>-om</i>
Τοπική	<i>-om,-em</i>		<i>-oj</i>

Η κλίση των επιθέτων (4/4)

Πίνακας 2 καταλήξεις Οριστικών επιθέτων

Ενικός	Αρσενικό/Muškog	Ουδέτερο/Srednjeg	Θηλυκό/Ženskog
Ονομαστική	<i>-i</i>	<i>-o,-e</i>	<i>-a</i>
Γενική	<i>-eg(a),-og(a)</i>		<i>-e</i>
Δοτική	<i>-om,-em</i>		<i>-oj</i>
Αιτιατική	<i>-i,-eg,og</i>	<i>-o,-e</i>	<i>-u</i>
Κλητική	<i>-i</i>	<i>-o,-e</i>	<i>-a</i>
Οργανική	<i>-im</i>		<i>-om</i>
Τοπική	<i>-om,-em</i>		<i>-oj</i>

Η χρήση βοηθητικών προθεμάτων και καταλήξεων στα επίθετα

- Τα προθέματα προσφέρουν μία ιδιαίτερη σημασία στα επίθετα με τα οποία συνδέονται. Οι πιο καθοριστικές περιπτώσεις είναι οι ακόλουθες:
 - a. Άρνηση και Αντίθεση (bez/bes/beš-, ne-, a-,dis-,i-, in-) bezbrižan, apolitičan
 - b. Τα εμφανή αυτά που παρουσιάζουν κάποιο χαρακτηριστικό (nadri-, nazovi-, para-, pseudo-) parapsihološki, pseudonaučan itd
 - c. Έμφασης και σύγκρισης
 - a. Αναγωγικά (na-,o-, po-, polu-, pri-, pro-, su-) polupismen
 - b. Μεγέθυνσης (nad/nat-, pra-, pre-, super-, hiper-, vele-, visoko-) prelep, superbogat, hipermoderan itd
 - c. Τοπικά (inter-, među-, nad-, pod-, sup-, trans-, van-) međugradski, internacionalan, podzemni, subtropski, itd
 - d. Χρονικά (neo-, novo-, post-, pre-, pred-, staro-) neorealistički, novorođen, starovremeni, itd
 - e. Αντίθεσης (Anti-, pro-, protiv-)
 - f. Ποσότητας (bi-, mono-, multi-, pan-, poli-) biseksualan, monogenetski,polifuncionalan itd

- Η προσθήκη καταλήξεων συμβαίνει συνήθως σε επίθετα ιδιότητας τονίζοντας σε αυτά τις ιδιότητες τους:
 - a. Ομοιότητας -ast stalest
 - b. ιδιοκτησίας -av, -at, -iv, -ljin, -ovit/-evit, -av, -ći brdovit
 - c. δυνατότητας -ak, -iv, -ljin pitak,
 - d. ενίσχυσης -cat zdravcat(zdrav)
 - e. Αναγωγικά
 - I. Κομψής ουδετερότητας -kast, ičast crnkast (Μελανό)
 - II. Ευφημιστικά -ačak, -ahan, -ašan, -ešan, -unjan, -uškast ruňačak, παχουλός, debeljuškast / slabašan, μικροκαμωμένος
 - f. Τόπου και χρόνου -nji, -šnji današnji
 - g. Λοιπές καταλήξεις -alan/-alni, -an/-ni, -ni, -en, -ovan/-evan/-ovni/-evni, -ičan/-ični, -nat. kontinetalan, kućni, borben, itd

Η σύγκριση των επιθέτων (παραθετικά)

- Η σύγκριση των επιθέτων δηλώνει ότι κάποιος αντικείμενο ή πρόσωπο έχει μία ιδιότητα ή ένα χαρακτηριστικό σε μεγαλύτερο βαθμό από ένα άλλο. Αυτό δεν συμβαίνει στα κτητικά επίθετα άλλα και στα επίθετα τα οποία δηλώνουν την απολυτή παρουσία ή απουσία κάποιου χαρακτηριστικού ή ιδιότητας.
- Υπάρχουν τρεις βαθμοί σύγκρισης: Ο θετικός (**pozitiv**), ο συγκριτικός (**komparativ**) και ο υπερθετικός (**supelativ**)
- Ο θετικός βαθμός δηλώνει την κατοχή ενός χαρακτηριστικού ή ιδιότητας. Ο Συγκριτικός δηλώνει ότι κάποιος χαρακτηριστικό ή ιδιότητα υπάρχει σε μεγαλύτερο βαθμό. Τέλος ο υπερθετικός δείχνει ότι κάποιος χαρακτηριστικό ή ιδιότητα υπάρχει στο μέγιστο βαθμό.
- Ο θετικός βαθμός είναι ο βαθμός στον οποίο συναντούμε ένα επίθετο. Ο συγκριτικός βαθμός σχηματίζεται με τη προσθήκη των καταλήξεων: **-iji, -ija, -ije** στα **δισύλλαβα και τρισύλλαβα** επίθετα και των καταλήξεων **-ji, -ja, -je** στα **μονοσύλλαβα** επίθετα. υπάρχουν και τα επίθετα **lep, lak** και **mek** τα οποία σχηματίζουν το συγκριτικό βαθμό με τις καταλήξεις **-ši, -ša, -še**. Τέλος ο υπερθετικός βαθμός σχηματίζεται με την προσθήκη του προθέματος Naj- στον συγκριτικό βαθμό.

Πίνακας 3 φθογγικά πάθη κατα τον σχηματισμό του Συγκριτικού

<i>d+j=đ</i>	<i>mlad+ji=mlađi</i>	<i>k+j=č</i>	<i>jak+ji=jači</i>
<i>g+j=ž</i>	<i>drag +ji= draži</i>	<i>h+j=š</i>	<i>tih+ji=tiši</i>
<i>n+j=nj</i>	<i>crn+ji=crnj</i>	<i>z+j=ž</i>	<i>brz+ji=brži</i>
<i>st+j=šć</i>	<i>čest+ji=cesći</i>	<i>l+j=lj</i>	<i>beo+ji=belji</i>
<i>p+j=plj</i>	<i>skup+ji=skuplji</i>	<i>b+j=blj</i>	<i>grub+ji=grublji</i>
<i>v+j=vlj</i>	<i>suv+ji=suvlji</i>	<i>t+j=ć</i>	<i>kratak+ji=kraći</i>
<i>c+j=š</i>	<i>visok+ji=viši</i>	<i>ct+j=sni</i>	<i>bolestan+ji= bolesniji</i>

Πίνακας 4 Ανώμαλος σχηματισμός της σύγκρισης επιθέτων

Dobar

Bolji

Najbolji

Zao/Loš

Gori

Najgori

Mali/Malen

Manji

Najmanji

Veliki

Veći

Najveći

Τα κτητικά επίθετα

- Τα κτητικά επίθετα δηλώνουν ότι κάτι ανήκει σε κάποιον. Υπάρχουν δύο μορφές κτητικών επιθέτων στην σερβική γλώσσα α) αυτά τα οποία έχουν καταλήξεις σε -ον, -εν, -in και β) αυτά που έχουν καταλήξεις σε -ski, -ški, -čki.
- Τα Κτητικά επίθετα σε -ον, -εν, -in σχηματίζονται από ονόματα ή επαγγέλματα ή τίτλους. Στην ελληνική γλώσσα δεν υπάρχει κάτι αντίστοιχο και για το λόγο αυτό μεταφράζονται σε γενική π.χ. dragan - draganon kola το αυτοκίνητο του Ντραγκαν. Τα αρσενικά περνούν την κατάληξη -ον, τα θηλυκά -ονα και τα ουδέτερα -ονο ή τις καταλήξεις -εν, -ena, -eno στην περίπτωση που έχουν κατάληξη σε μαλακό ουρανικό σύμφωνο j, lj, nj, ć, c, š, ž, đ, dž. Τα Αρσενικά και τα θηλυκά τα οποία έχουν κατάληξη σε -a σχηματίζονται με την κατάληξη -in, -ina, -ino.
- Τα κτητικά επίθετα σε -ski, -ški, -čki σχηματίζονται από ουσιαστικά τα οποία φανερώνουν αντικείμενα και μέρη, iw τις περισσότερες φορές μεταφράζονται στα ελληνικά με επίθετα τα οποία έχουν κατάληξη σε -ικος, -ική, -ικο, π.χ. Srpski Jezik Σερβική γλώσσα.

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

